

Trdno v sedlu

58. London Film Festival (8.-19. 10. 2014)

Ana Šturm

Londonski filmski praznik vsako leto v drugi polovici oktobra poteka v več kot ducat kinematografih, raztresenih po sedemmilijonskem mestu. Eden izmed zadnjih velikih evropskih festivalov v letu ima že od začetka koncept nekakšnega »festivala festivalov«. Poleg močnih oskarjevskih kandidatov, ki s seboj pripeljejo zvezde in glamur, jedro programa tako sestavlja temeljni nabor filmov iz najprestižnejših evropskih festivalov, predvsem Cannesa in Benetk. Prednost takega programiranja je poleg privlačnosti za publiko v tem, da se lahko ob večinoma že znanih naslovih posveti tudi novim dosežkom nacionalne kinematografije.

Britanski filmi in njegove vzhajajoče zvezde so poleg drugih sklopov okupirali tudi znaten del tekmovalnih programov. Kamorkoli si se obrnil, si naletel na košček otoškega talenta, pa tudi na bogato zgodovino in kulturo te države. Nič ni bolj britanskega od zgodovinske biografije o človeku, ki je pomagal dobiti drugo svetovno vojno. Festival je tako logično otvoril film **The Imitation Game** (2014, Morten Tyldum), v katerem je glavno vlogo odigral trenutno najbolj vroč alfa Britanec Benedict Cumberbatch.

Veliko se je govorilo tudi o Leighovem več kot desetletje trajajočem projektu, impresivni in poglobljeni filmski študiji, ki je na platno oživila delo in osebnost enega izmed največjih britanskih slikarjev J. M. W. Turnerja. Za film **G. Turner** (Mr. Turner, 2014) se je glavni igralec Timothy Spall med drugim kar dve leti učil slikanja. Pa o novem filmu Fredericka Wisemana, ki je pod svoje povečevalno steklo tokrat vzel londonsko Nacionalno galerijo in njene številne (in obiskovalcem) večkrat nevidne dejavnosti. V slednjo si lahko mimogrede skočil občudovat tudi originalne Turnerjeve slike, saj se nahaja le par sto metrov stran od enega glavnih festivalskih prizorišč.

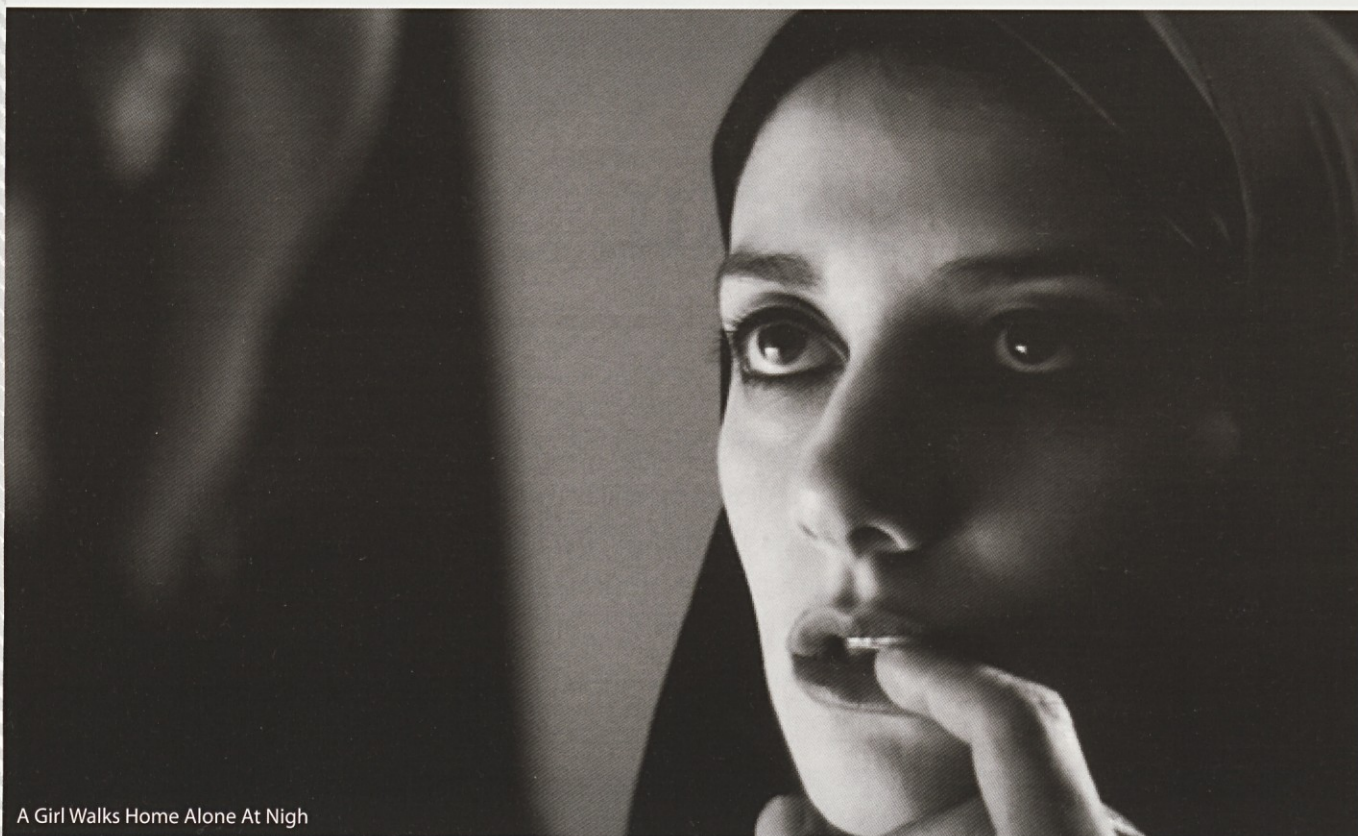
Če še malo nadaljujemo na britansko noto; med gala dogodki se je v film **Men, Women & Children** (2014, Jason Reitman) prikradel glas Emme Thompson, za film **Wild** (2014, Jean-Marc Vallée) je odličen scenarij prispeval Nick Hornby, na režiserki stolček pa je za **A Little Chaos** (2014) sedel Alan Rickman. Na festivalu so z dvema filmoma obeležili tudi 100. obletnico začetka prve svetovne vojne. Po izjemno priljubljeni knjigi spominov Vere Brittain je James Kent posnel celovečerni prvenec *Testament of Youth* (2014), obletnici pa so se poklonili tudi z restavracijo in ponovno izdajo nemega filma *The Battles of Coronel and Falkland Islands* (1927, Walter Summers).

Če I. svetovna vojna obstaja le še v spominu, pa se z realnim stanjem vojnega konflikta še danes soočajo v Siriji. Posledice ene najbolj krvavih vojn našega časa je s pomočjo posnetkov z Youtuba in posnetkov, ki mu jih je iz Homsa pošiljala mlada ženska (Wiam Simav Bedirxan), na platno prelil sirski režiser Ossama Mohammed, ki je trenutno v izgnanstvu v Parizu. Dokumentarec o vojni v Siriji je občasno skorajda negledljiv. Fragmenti mučenja, smrti, protestov in nasilja so neomajni. **Silvered**

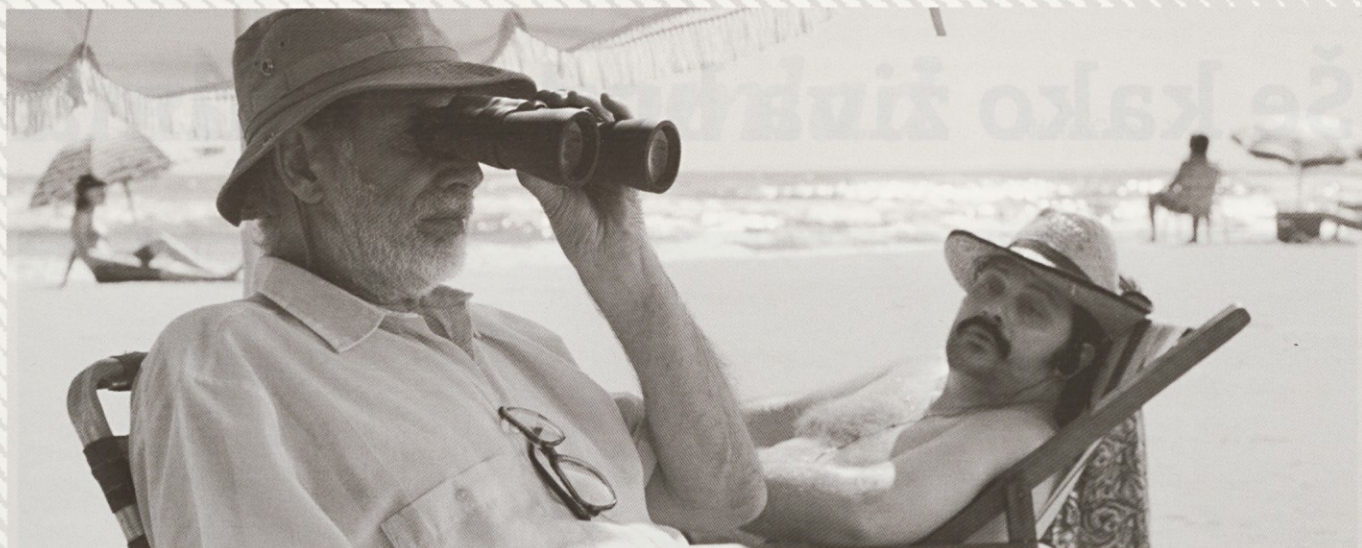
Water, Syria Self-Portrait (Ma'a al-Fidda, 2014, Wiam Bedirxan, Ossama Mohammed) je surov, neprijeten in urgenten film, ki je na festivalu zaslužen prejel nagrado za najboljši dokumentarec.

Zanimivo naključje (ali pa tudi ne) je, da tudi druga dva zmagovalca prihajata iz držav, ki se trenutno nahajata na robu vojaškega spopada. Nagrado za najboljši film je v Rusijo odnesel Andrej Zvjagincev za film **Leviatan** (Leviafan, 2014), nagrada za najboljši celovečerni prvenec pa je odšla v Ukrajino. Za film **Pleme** (Plemya, 2014), s katerim je slavil že na nam bližnjem motovunskem filmskem festivalu, jo je prejel Miroslav Slabošpicki. V obeh filmih se protagonisti znajdejo v izjemno težkih razmerah in vsak se na svoj način poizkuša soočiti z donkihotovskimi mlini skorumpirane in s krvjo prepojene družbe.

V glavnem tekmovalnem programu so se znašla tudi tri izjemno zanimiva dela, ki jih podpisujejo talentirane režiserke. **Banda punc** (Bande de filles, 2014, Céline Sciamma) se odpre z impresivnim posnetkom tekme ameriškega nogometa. Po koncu tekme začno igralci snemati čelade in ugotovimo, da gre za sama dekleta. Intenziven in estet-

A Girl Walks Home Alone At Night

Mr. Kaplan

sko dovršen filmski jezik francoske režiserke ponudi natančen razrez razmer, v katerih odraščajo mlada dekleta v neprijaznem in nasilnem moškem svetu črnskih sosesk na obrobju Pariza. Povsem zrelo avtorsko delo tako ponovno preigrava tematike, s katerimi se je Sciamma ukvarjala že v svojih prejšnjih filmih (*Vodne lilije* [Naissance des pieuvres, 2007], *Pobalinka* [Tomboy, 2011]).

S povsem drugačnimi problemi kot dekleta na obrobju Pariza pa se soočajo gojenke deklishega kolidža v Angliji. Nepričakovani dogodki, razburkana čustva in podivjani hormoni na šoli povzročijo epidemijo omedlevice. Skozi smrtno resno črno komedijo *The Falling* (2014) britanska režiserka Carol Morley na nenavaden način raziskuje žensko seksualnost in posledice zanikanje le-te. Avtorica, ki je nase opozorila z dokumentarno dramo *Dreams of a Life* (2011), ki je obravnavala primer ženske, odkrite šele tri leta po smrti v svojem stanovanju, se je tokrat premaknila na povsem novo področje. Vznemirljiva in vizualno osupljiva mešanica *Nebeških bitij* (Heavenly Creatures, 1994, Peter Jackson), *Črnega Narcisa* (Black Narcissus, 1947, Michael Powell, Emeric Pressburger) ter filmov Sofie Coppole brez dvoma predstavlja enega izmed vrhuncev letošnjega LFF.

Nenavadno in samosvojo izkušnjo nam je s črno-belimi vampirskim vesternom pripravila tudi iranska režiserka Ana Lily Amirpour. Zgodba se odvija v zapuščenem fiktivnem iranskem mestu, v katerem v poznih nočnih urah vampirka v črtasti majici in burki na longboardu zasleduje žrtve. *A Girl Walks*

Home Alone At Night (2014) je film, ki si številne elemente izposoja pri zgodnjem Jarmuschu, filmu noir in stripovski estetiki *Mesta greha* (Sin City, 2005, Robert Rodriguez in Frank Miller). Kljub jasnim referencam pa gre za popolnoma izviren avtorski izdelek, ki nas navduši s svojimi odbitimi liki in čudovito vizualnostjo.

Do napetega in zabavnega obračuna v stilu Leonejevih špageti vesternov pride v trpki komediji urugvajskega režiserja Álvara Brechnerja. *Mr. Kaplan* (2014) je film o starejšem gospodu, ki se pri častitljivih 75. letih znajde v življenjski krizi. Kot otrok je iz nacistične Nemčije prebegnil v Urugvaj, težka zgodovinska usoda njegovega naroda pa mu tudi na geografski in časovni distanci ne da miru. Zaradi občutka, da v svojem življenju ni naredil ničesar zares pomembnega, se loti zasledovanja starejšega Nemca, lastnika restavracije na bližnji plaži. Odločen je, da ga bo razkril kot pobeglega nacističnega zločinca, kar pripelje do kopice zabavnih situacij. Kot je povedal režiser, gre za nekakšno (deloma) fiktivno zgodbo o njegovem dedku, film pa je tudi urugvajski kandidat za tujejezičnega oskarja.

Festival je letos podiral rekorde. Obisk se je povečal za 7,5 odstotka, vsako leto pa se na njem poleg vrtoglave količine filmov zvrsti tudi kopica gostov, novinarjev in drugih filmskih strokovnjakov. Britanski filmski trg je eden najmočnejših na svetu, poleg Japoncev in Američanov pa so Angleži tudi eni izmed največjih potrošnikov filmske umetnosti. Vendar vsem ne gre tako rožnato kot Britanskemu filmskemu inštitutu. V

eksperimentalnem programu je bilo tako moč videti angažiran filmski kolaž *The Film That Buys The Cinema* (2014), ki je nastal v okviru kampanje za ohranitev enega najbolj alternativnih kinov na Otoku, bristolskega minipleksa Cube Cinema.

Da bi simpatični in družbeno angažirani kino rešili pred propadom, so njegovi sodelavci organizirali Kickstarter kampanjo, s pomočjo katere so zbrali sredstva za odkup stavbe kina. K sodelovanju so povabili 70 različnih umetnikov, ki so kadarkoli sodelovali z njimi, in jih prosili, da posnamejo enominutne prispevke. Nastala je nenavadna mešanica bizarnih Youtube hitov, ki po eni strani predstavlja izjemen umetniški manifest, po drugi pa živ dokaz ustvarjalnosti talentov z roba alternativne scene.

Da se je za umetnost vredno boriti, dokazuje še dva primera. Stephen Frears, ki je na letošnjem festivalu prejel nagrado za življenjsko delo, je na zaključni slovesnosti ob prevzemu dejal: »Moja mama bi bila zagotovo presenečena, da stojim tukaj. Najbrž bi se še vedno spraševala, kdaj si bom našel kakšno pravo delo«. Podobno vprašanje v filmu *Ritem norosti* (Whiplash, 2014, Damien Chazelle) protagonistu nenehno postavljajo družinski člani. Zgodba odnosa med učencem in učiteljem je v svojem bistvu film o neomajni predanosti umetnosti, *Ritem norosti* pa obenem dokaz, da je tudi konzumiranje in ne samo ustvarjanje umetnosti trdo delo, saj te po zaključnem prizoru na oguljenem stolu temne kinodvorane pusti brez sape in z občutkom, da si ravnokar pretekel maraton in pol.